

DROGO (212) *av*

Oba o jasne.

comp i sup (50 + 10); -drożej (58), -droży *CzahTr* (2); -ěj (14), -(e)j (44). *sup* nã- (9), nãj- (1) *Mącz*; nã- (8) n(a)- (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

Za wysoką cenę, kosztownie; care, grandi pecunia, magno, plurimo pretio Mącz, Cn; centuplicato, large, magni a. plurimi (aestimare), quamplurimo Mącz; pretiose Calep; magno a. plure a. plurimo a. immenso pretio, sumptuose, (emere, vendere) Cn [w odniesieniu do dóbr materialnych i duchowych] (212) : BierEz B2; LibMal 1547/130v; GliczKsiąż M5v; BielKron 450; Quamplurimo venire, Bárzo drogo przedan być. Mącz 479d, 5b, 39d [2 r.], 105d, 148c, 191a, 441a; Strum D4; StryjWjaz B3v; Bo teraz korzec żyta przedawiają po dwanaście groszy/ á czálu drogości pięć kroć drożey było [quintuplo tanto] ModrzBaz 142; Oczko 2; SkarŻyw 133; SZeląg dam od wychodu/ nie zyem ieno iáie: Drożey fram/ niżli iadam: złé to obyczáie. KochFr 36; Dobra myśli/ którój nie przywabi/ Choć kto ściány drogo wiedwabi KochPieś 4; Calep 847a; Phil P4; Prze Bóg/ czemu tak drogo? ósm złotych weźmiecie. WyprPl B2v; LatHar 689; RybGęśli D2v; WujNT 187; A Woiewodowie tak cenę rzeczóm niech wkładają: áby nie drożey były przedawané [ut non pluris vendantur JanStat 281] SarnStat 278, 274 [2 r.]; PowodPr 57; Nie naydzie między nimi [konía] żadnego takiego/ Ktoryby štał y z vzdą droży od złotego. CzahTr L2.

W charakterystycznym połączeniu: bardzo drogo (8).

Przysłowia: Plurimum precio accedit, Co dálej to drożey. Mącz 43c.

co v iednego tanie/ to v drugiego drogo. GórnRozm F4.

Zwroty: »drogo da(wa)ć« [szyk zmienny] (5): Rzekł iż mu sie podobają/ Lecz ie bárzo drogo dáią BierEz B2, A4v; RejRozpr H4; Spyta tego/ drogoli chce dáć pomnieyżégo: Bráćie/ co chcesz zá tego konia czárnawégo? WyprPl B3; SarnStat 375.

»drogo dzierżeć, trzymać« = żądać wygórowanej ceny (2 : 1): Kupiec go też drogo trzymał/ Xántus fzedł precz obu [niewolników] niechciał. BierEz B2: Avare statuere pretium arti suae, Káżdą rzecz drogo dzierżeć. Mącz 19c, 39d.

»drogo kupić (a. kupować, a. zakupować), (na)kupiony« [szyk zmienny] (12 : 2): Gdzies twoie Lyfty nieboze. Czós ie tam drogo kupował RejKup H, r2; RejWiz 121v; RejFig Aa7; BielKron 213v; Male conciliatus, Drogo kupiony/ Doftány zá wielkie pieniądze. Mącz 205c, 102c, 307b; SienLek 156; RejZwierc 242; Strum K4; Godzienbyś był y pereł drogo nákupionych KochPropKKoch 3; GrabowSet G3; KlonWor 15.

»drogo (o)szacować, szacowany« (12 : 1): Plurimi aestimare, Bárzo drogo szacowác/ ważić. Mącz 307b, 39d, 96a, 111a, 441d; Szykarze wielkie⁸⁰ fwowoleńftwá vzywają/ fálzfuiąc á przyprawuiąc winá/ y drogo szacuiąc [et magno aestimandis]. ModrzBaz 34, 31, 35, 46v; BielRozm 17; SarnStat 376, 926; SzarzRyt C3v.

»drogo przeda(wa)ć« [szyk zmienny] (42): Naprzot tego ftrzes na frodzey Bys przedal iako nadrozey RejKup e2; KrowObr 105; RejWiz 61; UstPraw A2v; BielKron 465v; Vendo meum non pluris quam ceteri, Nie drożey przedayę yáko ynfyzy. Mącz 479c, 47d, 337d, 479c [2 r.]; RejAp 152v; BielSat

B3, B4; *KuczKat* 330; Druga [rzecz]/ że łzczuki w Beczki fołą y drogo ié przedawáią. *Strum* K4v; *BudNT Matth* 26/10 [9]; A nieznośnieyfa ielzcze ielt [przewrotność] owych ktorzi Gościowi drożey przedawáią/ niżli łásiádowi [qui advenae pluris vendant quam civi]. *ModrzBaz* 33v, 33v [4 r.], 34, 34v [2 r.]; *BielSjem* 24; *PudłFr* 77; *BielRozm* 11, 13; *GostGosp* 36, 112; *LatHar* 704; *WujNT Matth* 26/9, *Mar* 14/5, s. 479; *SarnStat* 272, 274, 289; *GrabPospR* L; *PowodPr* 57; dáleko drożey mogli bychmy towáry fwe przedawáć ludziom zamorskim *VotSzl* D3, D3; *KlonFlis* D4v.

»drogo (za)cenic, ceniony« [szyk zmienny] (8 : 1): *GliczKsiąz* E8v; *RejFig* Aa7; Drożey wołu niż chłopa s koniem záceniono. *RejZwierz* 103; *Pluris* liceris quam fortassis ille, venditurus erat, Drożey cenifz niżliby on łam przedáć chciał. *Mącz* 192d, 39d, 440c; *GórnDworz* Q4, Aa8v; A nie może ták drogo żadney rzeczy cenic/ Aby Polak nie kupił *RejZwierc* 243v.

»drogo (za)płacic (a. przepłacać), (za)płacony« [szyk zmienny] (13 : 2): Aleć ná tym bárzo tráćą/ Choćia niechcąc drogo płacą *BierEz* I3v, Q2; *RejJóz* B; *BielKron* 250v; *BielSat* C3; bo im więtlza Robotá/ muśi iá téz drożey płacic. *Strum* E2; *PaprPan* G4; *ModrzBaz* 33v; *MWilcHist* F3v; *KochPieś* 43; *BielRozm* 20; *PaprUp* L3; Máłmáziiéy Włółkiéy y Mułzkátele kwartá nie ma bydź płaconá drożey trzech grofzy [pretium trium grossorum non excedat. *JanStat* 1050]. *SarnStat* 274, 394; *GrabPospR* K4v.

Wyrażenie: »jako drogo« [w tym: przedawac (5), sadzić a. położyć na frymarku (3), da(wa)ć (2), kupic (2), szacowac (2), cenic (1), dzierzyc (1), najac (1)] = za ile, za jaką cenę; quanti, quanto pretio *Mącz* (20): ielt pytanie iako drogo ten 1. kłode fledzi ma ładzić na frimarku *KłosAlg* G3v, G3, G3v [2 r.], G4v; *Quantillo* argenti te conduxit, Iáko cie drogo náyął/ Coć ma dáć. *Mącz* 338c, 83b, 85c, 192c, 204b, 320a (11); *BielSat* B3; *ModrzBaz* 33v; *BielRozm* 12; KTórzy to Woiewodowie/ iáko/ y ná iáką formę ma kto co robić/ y iáko drogo który rzemiełnik ma ktorą robotę wypuścic od rąk/ ołzácowác máią [et praetium imponere debent *JanStat* 280]. *SarnStat* 287.

Szeregi: »kosztownie albo drogo« (1) : *Magnis* impensis vivitur hic, Kółztownie álbo drogo tu žiwie. *Mącz* 289b.

»drogo, (albo, i) tanio« (3): ón [złoty czerwony] wedle zdánia łwego łzácowál/ niekiedy drożey/ niekiedy taniéy go łzácuiąc: co bywa z łzkódą Rzeczypółpolitéy. *SarnStat* 926; *GrabPospR* L; *SzarzRyt* C3v.

W *przen* (59) : *RejZwierc* 237v; *RejZwiercTrzec* Aaa2v; Niechże łię ALEXánder ták drogo niezęni/ Zeby małżeńłtwo łwoie vpadkiem oyczyżny Y krwią náłzą miał płacic *KochOdpr* C; *SkarŻyw* 162, 356.

W charakterystycznym połączeniu: *barzo drogo* (4).

Przysłowia: [prokurator] Co rádzić ma choć rozum łtoi więc zá iáie/ Przedłię gi drogo ceni/ á drożey przedáie. *RejWiz* 123.

Kto prawdę tráći/ Drogo to płáci. *RejZwierc* 238v, 232v.

Fraza: »drogo to u ciebie« = *drożysz się z tym, nie łatwo to od ciebie otrzymać* (1): O Boże ná wielkim niebie/ Drogo to/ widzę/ v ciebie/ Dác młodość/ y baczenie zaraz. *KochOdpr* B.

Zwroty: »drogo kupic (a. odkupic, a. kupowac itp.), (od-, wy)kupiony« [szyk zmienny] (19 : 5): A dokupił by łie drogo Kazdy twey łaski niebogo *RejJóz* D3; *RejKup* dd4v; *RejZwierz* 91v; *Prot* B4;

RejPos 129v, 187, 279v; *CzechRozm* 113; Do czegoś by fie ci kwąpili/ y ták drogo tę poćiechę kupowali? *SkarŻyw* 63, A3v, 21, 462, 472, 581; *GórnRozm* G3; *PaprUp* G2, L4v; *GórnTroas* 64; Myślże o ty^m/ dufzo moiá/ drogo od czártá y śmierci wykupiona *LatHar* 393, 259; Drogoście kupieni [*pretio empti estis*]/ nie bądźcież niewolniki ludzkimi. *WujNT* 1.*Cor* 7/23; *PowodPr* 61; *SkarKaz* 245b; *KlonWor* 82.

»drogo szacować« (12): *KochZuz* A2; Tákże też ty [*łakomcze*] vdzyálay/ [...] Co fwe drogo fzácuiefz/ ludzkie názbyt tanie. *RejZwierz* 125v; *KochPs* 176, 186; *KochFr* 32, 112; *KochSz* B2v; *ReszPrz* 72; *PudłFr* 9; *KochFrag* 40; Ale zá nic łobie tego nie ważę/ y zdrowia mego drożey łobie nie fzácuie niżli mnie łámego [*nec facio animam meam pretiosioream quam me*] *WujNT Act* 20/24; Tę [*cnotę*] nád wfzyłtko dobre mienie/ Nád złoto pierły kámienie. Nadroży łobie fzácuie *CzahTr* [D]v.

»drogo (za)cenić, zaceniony« [*szyk zmienny*] (3 : 2): *RejWiz* 123; A ieflize ták drogo/ pániám zácenioná/ Czemużby też miáá być/ v nas obelżoná. *RejZwierz* 133, 12; *RejPos* 248; Kiedy niefzczeńcie przypádnie ná kogo/ Tu iuż fwe hándle Cnotá ceni drogo. *RejZwierz* 211v.

»drogo (za)płacić (*a. spłacić, a. przepłacić, a. wypłacać*)« (9): *RejRozm* 396; *MurzNT* 21; Cnotę/ miáre/ wolną mył prze rofkofz vtráci/ O wierz mi iż to drogo káždy tákí płáci. *RejWiz* 54, 133; *RejPos* 189; *KochFr* 32; CO owo drugi złoto zá imienié dáie/ Mógłby drożey przepłacić twoie obyczáie *PudłFr* 36; *PaprUp* G2; A tego pewné były/ że té ich połługi/ Drogo fie im zápláca/ czás temu nie długi. *SiebRozmyśl* K2v.

Synonimy: *kosztownie, nieprzeplacenie.*

Cf **DRODZE, NIEDROGO**